

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, Oradea

Oradea, 27 martie

Seria I, Anul XXII, Nr. 9 (305), 2019

VALERIU TRAIAN FRENTIU ȘI ÎNSOȚITORII SĂI

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3;

Interviu cu postulatorul cauzei de beatificare a episcopilor greco-catolici - pag. 4-5; Episcopul Petru Pavel Aron - pag. 7-9; Nu găsesc în El nici o vină - pag. 15;

Mesajul PSS Virgil Bercea la Marșul pentru Viață - pag. 18.

PSS Virgil Bercea, la Sfânta Liturghie a Duminicii I-a din Postul Mare

”Doresc să vă salut și să vă mulțumesc pentru rugăciuni! Să știți că în fiecare zi m-am gândit și eu la dumneavoastră, astfel că am rămas mereu uniți în rugăciune. Acum sunt mai bine, Har Domnului, iar, cu ajutorul Său, sper să mergem înainte tot împreună”, a spus PSS Virgil Bercea, episcop greco-catolic al Eparhiei de Oradea, la Sfânta Liturghie arhierescă celebrată duminică, 17 martie a.c., în Catedrala „Sf. Nicolae” din Oradea. La Sfânta Liturghie a cântat Corul Seminarului Teologic Greco-Catolic din Oradea, împreună cu mulțimea numeroasă de credincioși, cuprinși de emoția întâlnirii, bucuria revederii și surpriza acestei zile.

Făcând referință la Evanghelia primei duminici a Postului Mare (Ioan 1, 43-53), a Dreptei Credințe, Preasfințita Sa ne invită să reflectăm la aceste „mari cuvinte ale Mântuitorului - adresate lui Filip - pe care ni le adresează de fapt astăzi, aici și acum nouă, fiecăruia dintre noi: «Vino după mine!»”.

„Apostolii l-au urmat și știm ce a însemnat - a continuat PSS Virgil - episcopii noștri martiri l-au urmat și știm ce li s-a întâmplat, iar astăzi ni se adresează nouă, fiecăruia dintre noi: «Vino după mine!»». Întrebarea este: cum răspundem noi astăzi la această chemare? Într-o societate care ne oferă totul, mai putem să-l urmăm pe Isus Cristos? Într-o societate în care se îmbină bucuria cu suferința, încercarea și cu durerea, putem să-L urmăm? Cu siguranță. Și tocmai în această socie-

tate, El insistă și mai mult, spunând fiecăruia dintre noi: «Vino după mine!», ca să-L putem mărturisii”.

PSS Virgil a avut un gând de mulțumire pentru toți cei care i-au fost alături prin rugăciune în perioada delicată a stării de sănătate din ultimele luni, subliniind totodată trei elemente fundamentale ale Postului Mare:

„Vreau să vă salut pe fiecare dintre dumneavoastră, pentru că am lipsit o lungă perioadă de timp. Încercările sunt tot de la Domnul și atunci când suntem încercați este tot această chemare «Vino după mine», atunci când ne este bine sau atunci când ne este mai greu. Ceea ce este fundamental, mai ales acum, în Perioada Postului, este să nu uităm de rugăciune, de post și de caritate. Rugăciunea este cea care ne ține aproape și ne face să devenim tari, mai ales în momentele grele. Postul este cel care ne eliberează de foarte multe lucruri și ne ajută să fim noi înșine în raport cu Isus Cristos, iar caritatea, în raport cu ceilalți. [Caritatea] este acel gest în care ne recunoaștem simple persoane, pe care Bunul Dumnezeu le-a lăsat într-un moment dat al istoriei, pentru a putea să îi ajutăm și pe cei care sunt săraci. Nu uitați, dragilor, aceste trei lucruri: rugăciunea, postul, caritatea. Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu!”

Pr. Anton Cioba, rector al Seminarului „Sf. Trei Ierarhi” din Oradea, a subliniat, în cuvântul de învățătură adresat, faptul că Postul Mare, în pofida a ceea ce pare a fi - o perioadă de exclusivă renunțare - este o perioadă a bucurie, a bucuriei de a face binele, de a învinge lupta împotriva păcatului, a bucuriei de a-l întâlni în fiecare zi pe Domnul în semenii noștri: „viața noastră nu este altceva decât o continuă întâlnire (...) În așteptarea momentului culminant al credinței noastre - sârbătoarea Învierii Domnului - în care fiecare va primi din nou Lumina, care nu este cuprinsă niciodată sau biruită de întuneric, în această așteptare, fiecare întâlnire a vieții noastre, de zi cu zi, să nu fie altceva decât o întâlnire cu Domnul. Lăudat să fie Isus!”

Biroul de presă

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Mihaela Caba, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus*

Logica iubirii, semnul distinctiv al creștinului

24.02.2019

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Evanghelia din această duminică (cf. Lc 6,27-38) se referă la un punct central și caracterizant al vieții creștine: iubirea față de dușmani. Cuvintele lui Isus sunt clare: „Vouă, care mă ascultați, vă spun: iubiți-i pe dușmanii voștri, faceți bine celor care vă urăsc, binecuvântați-i pe cei care vă blestemă, rugați-vă pentru cei care vă defăimează!” (v. 27-28). Și nu este ceva opțional; este o poruncă. Nu este pentru toți, ci pentru discipoli, pe care Isus îi numește „voi care mă ascultați”. El știe foarte bine că a-i iubi pe dușmani merge dincolo de posibilitățile noastre, însă pentru aceasta s-a făcut om: nu pentru a ne lăsa așa cum suntem, ci pentru a ne transforma în bărbați și femei capabili de o iubire mai mare, aceea a Tatălui Său și al nostru. Aceasta este iubirea pe care Isus o dăruiește celui care „îl ascultă”. Și atunci devine posibilă! Cu el, grație iubirii sale, Duhului Său, noi putem iubi și pe cel care nu ne iubește, și pe cel care ne face rău.

În acest mod, Isus vrea ca în fiecare inimă iubirea lui Dumnezeu să triumfe asupra urii și asupra supărării. Logica iubirii, care culminează în crucea lui Cristos, este semnul distinctiv al creștinului și ne induce să mergem în întâmpinarea tuturor cu inimă de frați. Dar cum este posibil de depășit instinctul uman și legea lumească a represiei? Răspunsul îl dă Isus în aceeași pagină evanghelică: „Fiți milostivi precum Tatăl vostru este milostiv” (v. 36). Cine îl ascultă pe Isus, cine se străduiește să îl urmeze chiar dacă aceasta costă; devine fiu al lui Dumnezeu și începe să se ase-

mene cu adevărat cu Tatăl care este în ceruri. Devenim capabili de lucruri pe care niciodată nu ne-am fi gândit că le putem spune sau face și de care chiar ne-am fi rușinat, dar care în schimb acum ne dau bucurie și pace. Nu mai avem nevoie să fim violenți, cu cuvintele și gesturile; ne descoperim capabili de duișie și de bunătate; și simțim că toate acestea nu vin de la noi ci de la el, așadar nu ne mândrim de aceasta, ci suntem recunoscători pentru aceasta. Nu există nimic mai mare și mai rodnic decât iubirea: ea conferă persoanei toată demnitatea sa, în timp ce, dimpotrivă, ura și răzburarea o diminuează, desfigurează frumusețea creaturii făcute după chipul lui Dumnezeu.

Această poruncă, de a răspunde la insultă și la ofensă cu iubire, a generat în lume o nouă cultură: „cultura milostivirii – trebuie să o învățăm bine și să o practicăm bine această cultură a milostivirii – care dă viață unei adevărate revoluții” (scrisoarea apostolică *Misericordia et misera*, 20). Este revoluția iubirii, ai cărei protagoniști sunt martirii din toate timpurile. Și Isus ne asigură că nu va fi zadarnic comportamentul nostru, impregnat de iubirea față de cei care ne fac rău. El spune: „Iertați și veți fi iertați; dați și vi se va da [...], căci cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura și vouă!” (v. 37-38). Este frumos acest lucru. Va fi un lucru frumos pe care Dumnezeu ni-l va da dacă noi suntem generoși, milostivi. Trebuie să iertăm pentru că Dumnezeu ne-a iertat și ne iartă mereu. Dacă nu iertăm complet, nu putem pretinde să fim iertați complet. În schimb, dacă inimile noastre se deschid la milostivire, dacă se pecetluiește iertarea cu o îmbrățișare fraternă și se creează legăturile comuniunii, proclamăm în fața lumii că este posibil să învingem răul cu binele. Uneori pentru noi este mai ușor să ne amintim de greșelile pe care ni le-au făcut și de relele pe care ni le-au făcut și nu lucrurile bune; până acolo încât există oameni care au această obișnuință și devine o boală. Sunt „colecționari de nedreptăți”: își amintesc numai de lucrurile urâte pe care le-au făcut lor. Și acesta nu este un drum. Trebuie să facem contrariul, spune Isus. Să ne amintim de lucrurile bune și atunci când vine cineva cu o bârfă și vorbește rău despre altul, să spunem: „Eh da, poate că... dar are acest aspect bun...” A răsturna discursul. Aceasta este revoluția milostivirii.

Fecioara Maria să ne ajute să ne lăsăm atinși la inimă de acest cuvânt Sfânt al lui Isus, arzător ca focul, care ne transformă și ne face capabili să săvârșim binele fără răsplată, să săvârșim binele fără răsplată, mărturisind peste tot victoria iubirii.

Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine.
Poftă bună și la revedere!

INTERVIU

«Valeriu Traian Frențiu și însoțitorii săi»

Positio super martyrio, un studiu în două volume, este lucrarea de peste 1900 de pagini care „sintetizează în mod argumentat, pe baza documentelor de arhivă, mărturia și jertfa episcopilor greco-catolici care, în fața persecutorului comunist, au preferat moartea decât să-și trădeze credința lor catolică”: anunța joi, 5 aprilie 2018, Postulatura Cauzei de beatificare a episcopilor greco-catolici din România, când a predat documentația aferentă Congregației pentru cauzele sfinților de la Roma. A urmat apoi evaluarea *Positio* de un grup de nouă experți teologi și examinarea din partea unei comisii de cinci cardinali din Vatican. Pe 19 martie a.c., întreaga muncă de cercetare și documentație a cauzei de beatificare intitulată «Valeriu Traian Frențiu și însoțitorii săi» a fost recunoscută de însăși Papa Francisc, recunoscându-se astfel martiriul episcopilor greco-catolici din România uciși în odio fidei în perioada 1950 – 1970. Cu acest prilej, am stat de vorbă cu pr. Vasile Man, vice-rector al Colegiului „Pio Romeno” din Roma, postulator al cauzei de beatificare pentru episcopii greco-catolici morți în timpul regimului comunist, care a acordat, în exclusivitate, un interviu pentru Biroul de Presă EGCO:

Mihaela Caba - *Ca postulator al cauzei de beatificare, ce înseamnă promulgarea acestui decret de recunoaștere pentru Biserică și de ce nu, pentru apropiata vizită a Papei Francisc în țara noastră?*

Vasile Man - Sfântul Părinte Francisc, în cadrul audienței din 19 martie 2019 acordate cardinalului Angelo Becciu, Prefectul Congregației Cauzelor Sfinților, a autorizat respectiva congregație să promulge Decretul de recunoaștere a martiriului celor șapte episcopi greco-catolici morți între anii 1950-1970 din timpul persecuției comuniste. Este vorba despre episcopii greco-catolici Slujitori ai lui Dumnezeu Valeriu Traian Frențiu, Vasile Aftenie, Ioan Suciu, Tit Liviu Chinezu, Ioan Bălan, Alexandru Rusu și Iuliu Hossu, care au preferat să-și dea viața pentru Biserică și comuniunea cu Sf. Părinte Papa decât să-și trădeze credința catolică. Promulgarea în Acta Apostolicae Sedis a acestui Decret de către Congregația Cauzelor Sfinților înseamnă intrarea procesului canonic de recunoaștere a martirajului lor în ultima sa fază, cea iminentă ceremoniei de beatificare când se va promulga în mod solemn Decretul de martiriu semnat de Sfântul Părinte Papa. Abia după acel moment episcopii noștri vor putea fi considerați martiri și ridicați la cinstea altarelor spre a fi venerați și invocați de către credincioșii Bisericii Greco-Catolice din România.

Faptul că Sfântul Părinte Francisc a autorizat promulgarea decretului tocmai în 19 martie, sărbătoarea liturgică a Sfântului Iosif, Patronul Bisericii Universale, nu este o întâmplare ci mai degrabă o invitație de a recunoaște măreția în credință și fidelitate față de Biserica Catolică a episcopilor noștri, a căror jertfă are și o valență universală, nu doar locală; în același timp este și un semn profetic de continuare a rugăciunilor pentru canonizarea acestora astfel încât să poată fi declarați sfinți și propuși spre cinstire și model de credință în întreaga Biserică Universală.

Apropiata vizită a Sfântului Părinte Francisc în România, chiar dacă deocamdată nu se cunoaște programul oficial al acesteia, este o ocazie deosebită de intensificare a rugăciunilor în speranța că ceremonia de beatificare va fi prezidată de Sanctitatea Sa, la Blaj.

M. C. - *O lungă perioadă de cercetare, de valorificare, de dezvăluire și argumentare a adevărului. Cum a discurs munca Postulaturii Cauzei de Beatificare și câte persoane au făcut parte din comitetul acesteia?*

V.M. - Procedura canonică de beatificare prevăzută de Congregația Cauzelor Sfinților presupune două etape: o fază eparhială, în țară și o altă fază, la Roma. Procesul canonic eparhial de recunoaștere a martiriului episcopilor greco-catolici morți pentru credință în timpul prigoanei comuniste a început la 16 ianuarie 1999, la Blaj și a durat până la 10 martie 2009. Etapa a constat din culegerea de informații cât mai complete (mărturii și documente) privitor la martirajul celor șapte episcopi greco-catolici morți în timpul prigoanei comuniste.

A urmat etapa romană când documentele au fost transferate la Congregația Cauzelor Sfinților pentru a fi studiate și sintetizate, sub coordonarea unui Relator, într-o documentație unică numită *Positio*, care s-a predat, în două volume, la 05.04.2018. A urmat etapa de evaluare din partea unei comisii de 9 teologi care s-a concretizat cu vot afirmativ unanim în data de 8 ianuarie 2019, după care evaluarea s-a făcut de către o comisie de cardinali și episcopi, de asemenea cu rezultat pozitiv. În fine, la 19.03.2019, a venit bucuria autorizării din partea Sfântului Părinte de publicare a Decretului. Echipa Postulaturii formată din mai multe persoane (istorici, traducători, graficieni, etc.) a parcurs acest drum lung cu credință și speranță, însoțiți și sprijiniți mereu de rugăciunea credincioșilor greco-catolici, toți animați de dorința de a-i vedea cât mai curând ridicați la cinstea altarelor pe episcopii noștri martiri.

(urmare din pag. 4)

M. C. - *Care a fost momentul cel mai dificil în acest parcurs și cum l-ați depășit?*

V.M. - După vestea cea bună de astăzi [19 martie 2019], momentele dificile, chiar dacă au fost, s-au uitat. Dificultatea Cauzei episcopilor greco-catolici a constat din complexitatea situației obiective, așa zice atipice, în care s-a încadrat martirajul acestor șapte episcopi: persecutorul comunist nu și-a focalizat atenția asupra unuia sau altuia dintre episcopi, ci a țintit întreaga Biserică Greco-Catolică din România care trebuia desființată, conform unui plan stalinist identic cu ce s-a întâmplat în Ucraina în 1946; nu s-a dorit eliminarea directă a celor șapte episcopi ci a Bisericii Greco-Catolice în totalitatea ei, deoarece era percepută ca o amenințare pentru regimul comunist datorită comuniunii în credință cu urmașul Sf. Petru, Papa de la Roma. În cadrul acestui plan, între 27-29 octombrie 1948, au fost arestați toți episcopii, întrucât erau conducătorii bisericii și s-au opus – cu toate mijloacele legale la îndemână: scrisori de protest către autorități, circulare către credincioși pentru întărirea în credință, vizite pastorale, intensificarea rugăciunii, etc. – acțiunii de suprimare a bisericii lor. Astfel, martirajul episcopilor, în sens strict, este inclus în martirajul general al întregii Biserici Greco-Catolice. Argumentarea, prin documente de arhivă și mărturii, a martiriului fiecăruia din cei șapte, s-a putut face abia după ce s-a putut clarifica persecuția împotriva Bisericii Greco-Catolice și identifica etapele care au condus în final la suprimarea ei prin Decretul din 1 decembrie 1948. Postulatura Cauzei a reușit astfel să scrie, în premieră, pe baza documentelor de arhivă descoperite în special între anii 2012-2014, desfășurarea întregii persecuții la care a fost supusă Biserica Greco-Catolică din România sub regimul comunist, precum și mărturia de credință și tenacitatea episcopilor greco-catolici de a rămâne fermi în credință, chiar dacă acest lucru i-a dus la arestare, la anchete, închisoare, domiciliu obligatoriu și în final la moarte.

M. C. - *Ce v-a motivat în toți acești ani și cum ați primit această misiune, la început?*

V.M. - Importanța unui asemenea demers depășește sfera personală așa că, trecând peste momentele inițiale de surpriză, acceptarea acestei misiuni se încadrează într-o formă mai deosebită de slujire eclezială. S-a pornit la drum cu convingerea că, deși resursele umane sunt limitate, credința unei biserici martire și rugăciunile credincioșilor sunt motive puternice pentru o dăruire în folosul unei asemenea cauze.

M. C. - *Suntem înaintea de ultimul pas, al ridicării la cinstea altarelor a celor 7 episcopi greco-catolici martiri din România. Ce va însemna aceasta pentru*

Biserica Greco-Catolică din România și pentru țara noastră în general?

V.M. - Finalizarea Cauzei de recunoaștere a martiriului celor șapte episcopi greco-catolici întărește speranța întregii Biserici Greco-Catolice de a-i vedea înscrisi curând în Martirologiul Bisericii și ridicați la cinstea altarelor. Chiar dacă pentru moment utilizarea calificativului martir nu este posibilă până la ceremonia oficială de beatificare, prin sacrificiul vieții lor pot fi considerați astfel în memoria colectivă a credincioșilor. După perioada neagră a comunismului și a celor peste 40 de ani trăiți în clandestinitate, Biserica Greco-Catolică din România se bucură de speranța de a-i avea înscrisi în rândul fericitorilor din cer pe episcopii săi martiri și propuși astfel ca modele autentice de trăire creștină.

M. C. - *Care este învățătura episcopilor martiri pentru creștinii de astăzi? Dar pentru tineri?*

V.M. - Prin forța lor de a rezista prezenței copleșitoare a răului, episcopii mărturisitori ai Bisericii Greco-Catolice din România sunt o pildă vie de credință, iubire și speranță deoarece au trăit cea mai înaltă experiență pentru un creștin: să-L urmeze pe Hristos până la sacrificiul de sine. Într-o lume marcată de relativism, așa cum este societatea actuală, moștenirea lăsată – în special pentru tineri, dar nu numai – de episcopii greco-catolici care au suferit prigoana comunistă este, în principal, una de coerență în trăirea propriei credințe și a propriilor valori, de fidelitate față de Biserică, de acceptare în orice moment a voinței lui Dumnezeu, chiar dacă aceasta înseamnă privațiunea de libertate și chiar moartea.

În acest sens este emblematic motto-ul card. Iuliu Hossu: “Credința noastră este viața noastră”, care pune semnul de identitate între credință și viață ca fiind două aspecte ale unei trăiri unice ce nu poate fi separată.

M. C. - *Un gând personal, la finalul unei munci aproape „martirice”.*

V.M. - Gândul nu poate fi decât de mulțumire Bunului Dumnezeu, prin a cărui har s-a putut face această muncă, de mulțumire episcopilor bisericii noastre pentru încredințarea acestei misiuni și, în egală măsură, de mulțumire credincioșilor greco-catolici din România și din întreaga lume care, prin rugăciunile lor constante, au întreținut vie flacăra credinței și a speranței că într-o zi vom avea bucuria de a-i vedea onorați la cinstea altarelor pe episcopii noștri martiri.

Vă mulțumim!

Întâlnirea Vicarului General cu preoții din Șimleu și Zalău

Ocazie de a-i cunoaște mai bine, de a-i motiva și a-i implica pe preoți în desfășurarea activităților pastorale, dar totodată prilej de a sta împreună, pentru a fi o Biserică vie, în mișcare: aceasta la întâlnirea Vicarului General al Episcopiei Greco-Catolice din Oradea, pr. Mihai Vătămănelu, cu preoții Protopopiatelor de Șimleu și Zalău, desfășurată marți, 19 februarie a.c., la Șimleul Silvaniei. Întâlnirea este penultima dintr-o serie de vizite cu valență pastoral-misionară, inițiată de preotul Vicar, cu scopul de propunere anumite proiecte parohiilor din teritoriu, dar mai ales de a culege informații concrete din partea preoților care păstoresc parohiile greco-catolice ale Eparhiei de Oradea, pentru a ști dacă planul pastoral în curs este unul viabil și bine-primit.

Întâlnirea de marți de la Șimleu a început cu o rugăciune comunitară, urmată de o meditație pe tema evanghelizării, mai exact un moment de reflecție asupra felului „cum suntem chemați să evanghelizăm astăzi după modelul lui Isus”.

De asemenea, au fost reamintite drepturile și îndatoririle administratorilor parohiali potrivit Codului Canoanelor Bisericilor Orientale (*Codex Iuris Canonici*) și au fost prezentate activitățile pastorale în curs, care presupun diferite întâlniri la nivel parohial, protopopial și eparhial.

Potrivit pr. Mihai Vătămănelu, într-un interviu pentru Biroul de Presă EGCO, cu aceeași ocazie au fost tratate „diferite chestiuni dedicate formării conti-

nue a preoților și s-a propus calendarul Biroului Pastoral pentru Pastorația Adulților și familiilor, fiind însoțit la această întâlnire de responsabilul cu Pastorația Adulților și Familiilor în cadrul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea, pr. Mihai Tegzeș. De asemenea, continuă pr. Vătămănelu, au fost clarificate anumite chestiuni care îi privesc în mod direct pe preoți, în relația acestora cu credincioșii, izvorâte din experiențele lor practice sau anumite situații-limită. Fiecare participant a avut prilejul să adrese întrebări sau nelămuriri în legătură cu propria activitate pastorală, aducând în discuție propriile sale preocupări, sugestii sau frământări legate de bunul mers al activității pastorale. Întâlnirea s-a încheiat cu o agapă”.

Întâlnirea Vicarului General cu preoții din Beiuș și Holod

„Limba e mai ucigătoare decât o sabie”: un fragment din textul biblic al epistolei Sf. apostol Iacob (Iac 3, 2-12), a fost tema centrală a meditației ținută de pr. Vicar General Mihai Vătămănelu la întâlnirea cu preoții din protopopiatele de Beiuș și Holod, desfășurată marți, 12 martie 2019, la Protopopiatul din Beiuș. Potrivit pr. Zorel Zima, Protopop de Beiuș, la inițiativă „au participat preoții din Protopopiatele de Holod și de Beiuș, circa 21 de preoți, alături de părintele Vicar Mihai Vătămănelu și părintele Mihai Tegzeș, responsabilul cu Pastorația Familiilor și a Adulților în cadrul Episcopiei Greco-Catolice de Oradea.

După salutul inițial și rugăciunea de deschidere, pr. Vicar General a subliniat necesitatea catehezei în pastorație, pentru ca Isus, Cuvântul lui Dumnezeu, să ajungă la inimile credincioșilor încredințați păstoririi noastre.

Pr. Tegzeș a prezentat în cadrul întâlnirii de la Beiuș activitățile imediat următoare ale departamentului Pastoral pentru Familii și Adulți. Cu această ocazie, responsabilul a invitat la colaborarea preoților din teritoriu, pentru a îndemna familiile la cateheză; o cateheză care poate fi parohială sau eparhială, prin partici-

parea, spre exemplu, la exercițiile care vor avea loc în luna aprilie în Băile „1 Mai”.

La întâlnirea cu preoții din Protopopiatele de Beiuș și Holod, Vicarul General al Eparhiei de Oradea „a accentuat necesitatea unei formări spirituale și intelectuale constante și continue a preoților, Vicariatul General, împreună cu cel pentru Preoți, încercând să creeze cât mai multe astfel de ocazii, prin exercițiile spirituale propuse de Episcopie”, dar și conferințele sau evenimentele spiritual-culturale la care sunt așteptați toți preoții din Eparhie.

Otilia BĂLAȘ

Episcopul Petru Pavel Aron

255 de ani de la stingerea din viață

„...Astfel și-au câștigat românii din Transilvania, în locul lui Klein, un alt arhiereu, cult și erudit fără fudulie, smerit ca sfinții părinți și arhieriei cei mai aleși ai Bisericii creștine”. **Augustin Bunea**

„*Adeseori Dumnezeu e acela care îndreptează cărările omului și schimbă durerile întru bucurie*”, spunea Părintele și scriitorul Ion Agârbiceanu.

Fiind în exil la Roma, Episcopul Inochentie Micu-Klein, iubit și dorit de credincioși, în 1751 a renunțat la funcția de Episcop - o întristare grea s-a lăsat peste inimile celor care sperau să revină la Blaj. Impărăteasa Maria Tereza, în anul următor, în 1752, îl numește pe Petru Pavel Aron Episcop al Bisericii Române Unite cu Roma.

Despre noul Episcop, Samuil Micu scria: „*Acest Episcop foarte sfântă viață au petrecut și au arătat lumii că și acum să poate ținea viața carea cetim că unii sfinți din cei de demult o au ținut*”.

Zenovie Pâclișanu vedea în Inochentie Micu-Klein Arhiereul cu aplecări spre politic, pentru emanciparea neamului său, și în Petru Pavel Aron, sfântul, aplecat mereu spre mântuirea sufletului.

Deși erau temperamente diferite, erau legați prin aceleași idealuri, ceea ce Inochentie începuse, Petru Pavel Aron avea să continue. Dacă Inochentie este Întemeietorul, - pe „*piatra fundamentală*” a lui Inochentie „*s-au clădit, completându-se, toate instituțiile bisericesti și culturale ale Blajului, care mai târziu s-au dovedit atât de mult ale neamului*” -, Aron va fi al doilea Intemeietor, împlinindu-i gândul și visul. Petru Pavel Aron va fi ctitorul învățământului în limba română, fondatorul școlilor din Blaj.

Unirea cu Roma – 1700 - este pentru amândoi „*un vad menit a aduce pașii neamului, în viitor, spre cel mai propriu izvor de credință*”; o apără și o răspândește, pentru că Unirea cu Roma ne-a readus în Biserica Catolică de care am fost ruși fără voia noastră.

Trecerea dincolo de viața pământească, la 9 martie 1764, a Episcopului Petru Pavel Aron, ne îndeamnă să-i mai privim viața, să-i căutăm modelul și să-i aducem îndreptățitul omagiu, și azi, la 255 de ani de la „plecare”.

Petru Pavel Aron provine dintr-o familie nobilă, este fiul parohului greco-catolic din Bistra, Teodor Aron. Familia este numeroasă, un frate al Episcopului a fost preot în Bistra, unde, în 1750, a ridicat o biserică de piatră, pe care Arhiereul a sfințit-o în anul 1759.

Clasele elementare le urmează la Roșia Montană, după care, între anii 1730 - 1735, continuă studiile la *Colegiul iezuit* din Cluj - institut deschis pentru toate etniile, frecventat și de români până la deschiderea Școlilor din Blaj.

La *Colegiul iezuit* din Tîrnăvia - Sâmbăta Mare -

(Slovacia), centrul iezuit de prestigiu, a urmat filozofia (1735-1738).

Cu dorința de a-și realiza proiectul: culturalizarea românilor și înzestrarea Bisericii Unite cu preoți de înaltă spiritualitate și cultură, Episcopul Inochentie va trimite primii bursieri în Apus, la Roma și la Viena, tineri aleși de el. Pentru studiul Teologiei la *Colegiul Urban de Propaganda Fide*, au fost trimiși Grigore Maior, Silvestru Caliani și Petru Pavel Aron, care a studiat la Roma timp de patru ani (1740-1744).

Aceștia vor forma prima generație de intelectuali ai Bisericii Greco-Catolice; a doua generație a pornit de pe băncile Școlilor din Blaj, a Școlilor Episcopului Petru Pavel Aron - este generația care a dat unele dintre figurile cele mai impunătoare ale culturii noastre: Samuil Micu, Gh. Șincai, P. Maior și I. Budai-Deleanu. Ei sunt creatorii și exponenții Școlii Ardelene, Iluminismul românesc, care a pus bazele culturii române moderne.

Potrivit cerințelor aceluși timp, în 1742, la 26 mai, Petru Pavel Aron depune jurământul că va intra în *Ordinul Sf. Vasile cel Mare* și că va fi „*pururea supus*” Episcopului său - „*suo episcopo Joanni Innocentio Klein*”. Și tot la Roma, un an mai târziu, la 30 iulie 1743, va fi hirotonit preot.

În același an, se înapoiază la Blaj și devine secretarul personal al Episcopului și omul său de încredere. Samuil Micu reține că Episcopul „*l-au luato lângă sine și socotindu-l fiu credincios și mulțumitoriu, cu multă cinste l-au împodobit*”.

Din exil, Inochentie Micu-Klein îl va numi Vicar general, iar Curtea de la Viena, din cauza absenței îndelungate a Episcopului, îl va numi Vicar Apostolic. Neînțelegerile apărute între Episcop și Vicar au fost determinate de distanță și de lipsa comunicării directe, dar au fost depășite de amândoi. Petru Pavel Aron i-a fost întotdeauna fidel Episcopului, care, atunci când va demisiona, îi va încredința Biserica și va cere credincioșilor să rămână fideli Unirii, „*singurul drum care duce la mântuire*”.

La 15 noiembrie 1751 a fost ales Episcop, la 28 februarie 1752 este numit de Maria Tereza, Sfântul Scaun îl confirmă la 6 iulie a aceluiași an. Consfințirea de Episcop a avut loc la 1 septembrie 1752, la Mănăstirea Mariapocs (Ungaria), și instalarea solemnă, la Blaj, în 12 noiembrie 1754.

Preot de înaltă spiritualitate, P. Pavel Aron a trăit într-o continuă jertfă și rugăciune. Impresionează

(continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

imaginea lăsată de Samuil Micu: „...au petrecut o viață sfântă, au fost un om postelnic, îndurat, bisericos și înfrânat”. Episcopul P. Pavel Aron rămâne pentru toate generațiile un model de sfințenie: „Dormea patru ceasuri și numai pe un sac de paie. În 24 de ore mânca o dată. În Paresimi prânzea duminica și nu gusta nimic până miercuri (...). Timp de 11 ani a purtat pe trupul său un brâu din lanț de fier pe care l-a deschis abia înainte de moarte” (Pr. Dr. Ioan M. Bota, „Istoria Bisericii Universale și a Bisericii Românești”, Ed. „Viața Creștină”, Cluj-Napoca, 1994, p.177).

Vremurile episcopatului său au fost tulburi, dar, „prin înțelepciune, Episcopul le-a gestionat cu dibăcie”.

În calitate de Episcop al Blajului, și-a văzut numai de îndatoririle lui, nu a știut decât de problemele Bisericii și nimic nu a putut să-l abată de la ele. S-a opus răzmeriței împotriva Unirii cu Roma produsă de călugărul sârb Visarion și de Sofronie și de alți călugări și oameni fără căpătâi, trimiși de cei cu ură împotriva catolicismului, ca să tulbure și să terorizeze Transilvania; porunca era a Mitropolitului sârb al Carlovitzului. Fidel Unirii cu Roma, Episcopul P. Pavel Aron a apărut-o și a întărit-o, fiind „tare ca stânca în credința Bisericii din Roma”. Pentru credință, a finalizat clădirea Mănăstirii Sfânta Treime din Blaj și pe cheltuiala sa a zidit bisericile din Cut, Bistra Mănărade și Rășinari.

În tot cursul anilor, Episcopul unit a știut să-și aleagă colaboratori numai „oameni învățați, cu studii la înaltele universități catolice apusene, posesorii unor cunoștințe umaniste vaste, pasionați ai cărții și scrisului”, care vorbeau curent mai multe limbi. Aceștia erau călugări din Ordinul Sf. Vasile cel Mare, pentru prima dată, călugări de tip occidental pe pământul românesc, - asemenea călugărilor din Apus, ce „purtau de un mileniu torța credinței, a civilizației și culturii în Europa” -, între care, el, Episcopul, era o personalitate de excepție, teolog și cărturar, care a dat strălucire epocii Luminilor în care trăiau.

La 11 octombrie 1754, deschide la Blaj primele școli sistematice moderne de pe tot cuprinsul românesc, cu predare în limba română, *Fântâni ale darurilor*. Le-a deschis pentru cei dornici de învățatură, indiferent de confesiune și naționalitate, „fiindcă mai toți sunt în sătoșați și flămânzi de hrana cea sufletească, pentru aceia, tuturor fiilor noștri, oricării vor cere, trebuie după putință, a li se frânge sfânta pâine și a-i cuprinde la învățatură” (Mons. Octavian Bârlea, „Deschiderea Școalelor din Blaj, 1754”, în „Cultura creștină”, octombrie, 1994, p.36).

Pe elevi, Episcopul îi hrănea din „fărimiturile mesei sale”, dându-le zilnic pâinea - „țipăii”* - și la sărbători și „fiertură”. „În realitate își ținea sufletul în oase cu rămășițele de pâine uscată de la masa, ce o întindea cu mâna largă școlarilor”.

Au fost deschise: „Școala de obște”, destinată tuturor, „nici o plată de la ucenici așteptându-se”,

„Școala latinească”, din care s-a format Liceul „Sf. Vasile cel Mare”, de aceasta răspundea Grigore Maior, liceu care a dat țării multe și mari valori, Școala de preoție, destinată formării viitorilor preoți, devenită Facultatea de Teologie, de ea se îngrijea Silvestru Căliani. Toate treptele unei structuri școlare de la clasele primare la universitate.

La înființare, numărul elevilor era de 178, ca în anul următor să se ridice la 300, și numărul a crescut de la an la an, elevii venind la Blaj din tot cuprinsul Ardealului. Dar și în satele diecezei, Episcopul Petru Pavel Aron a întemeiat 55 de școli confesionale.

Urmașii Episcopului întemeietor, printre care Mitropoliții Ioan Vancea și Vasile Suci, dar toți, au continuat opera de dezvoltare a Școlilor Blajului. Astfel, Blajul a ajuns o adevărată citadelă a școlilor românești, cu licee teoretice, comerciale, industriale, școli normale și de aplicație, școală de menaj etc. Orașul de pe Târnave a devenit model și pentru neuniți (ortodocși) „câștigând Sibiul și Brașovul și Aradul, apoi a trecut munții, cu Asachi la Socola, cu Lazăr, la Sf. Sava, dând școlii naționale o pleiadă de elemente dinamice prin care crezul transilvan - originea romană a poporului nostru, latinitatea limbii, continuitatea și unitatea poporului român - a fost sorbit din pruncie de generația creatoare a României moderne. Un Florian Aaron la București, autorul primului curs de istorie națională și profesor al lui Bălcescu, Gherman Vida, editorul lui Sincai și dascăl al lui Kogălniceanu, apoi, într-o altă generație, Cipariu, Bărnăuțiu, Ioan Maiorescu și atâția alții au constituit armătura noii școli românești ce a lichidat rapid vechiul învățământ moștenit de la fanarioți, în limbile slavonă și greacă, străine românilor (George Ivașcu, „Istoria literaturii române”, Ed. Științifică, București, 1969, p.316).

Conștient de tot ce înseamnă Blajul, M. Eminescu părăsește Cernăuțiul, pleacă spre orașul școlilor românești din Ardeal și de pe o culmea care domină cetatea luminii de lângă Târnave, o salută cu entuziasm: „Te salut din inimă, Romă mică! Îți mulțumesc, Dumnezeuule, că m-ai ajutat s-o pot vedea”.

Meritul mare al Școlilor Blajului nu se rezumă doar în învățătura temeinică, ci și în formarea caracterelor creștine, a caracterelor puternice, cu simțul muncii cinstitute, al datoriei împlinite, al responsabilității, patriotismului și al jertfei. Printr-un testament nescris, acest spirit al Blajului s-a transmis din generație în generație până azi. Cum altfel se explică martiriul Bisericii Greco-Catolice din secolul al XX-lea, al Episcopilor și al preoților ei?

În 1750, P. Pavel Aron, Ierarhul întemeietor al Blajului luminat și al Școlii Ardelene, a deschis Tipografia românească de la Blaj, de sub teascurile căreia au apărut cărți de cult, catehisme, scrieri cu conținut iluminist și cărți pentru cunoașterea identității catolice,

(continuare în pag. 9)

Corupția, un cancer social care înjosește demnitatea omului

Potrivit *VaticanNews*, Papa Francisc a primit în audiență luni, 18 martie a.c., un grup de funcționari ai Curții de Conturi a Italiei, însoțiți de președintele acesteia, dr. Angelo Buscema. În cuvântul său, Pontiful a subliniat importanța controlului riguros al cheltuielilor pentru a evita „cancerul social” - corupția - în gestiunea banului public.

«Binele persoanei umane, înțeleasă întotdeauna în dimensiunea ei relațională și comunitară, trebuie să constituie criteriul esențial al instituțiilor și programelor unei națiuni», a spus Papa Francisc în discursul său. Acest principiu este de importanță fundamentală pentru desfășurarea cu înțelepciune delicată a funcției de magistrat contabil, care „cere nu doar o elevată profesionalitate și specializare, dar mai întâi de toate o conștiință personală dreaptă, un ascuțit simț al justiției, un efort generos față de instituții și de comunitate”.

Papa Francisc: «Controlul riguros al cheltuielilor frânează tentația, frecventă în cei care ocupă funcții

politice sau administrative, de a gestiona resursele nu de o manieră vizibilă, ci în scopuri clientelare sau de simplu consens electoral».

Referindu-se, mai departe, la rolul pe care magistratura contabilă îl ocupă pentru colectivitate, „în special în lupta neîntreruptă împotriva corupției”, Papa a subliniat că aceasta este „una din rănilile cele mai deschise ale țesutului social, pentru că îl afectează greu atât pe plan etic cât și pe plan economic: prin iluzia unor câștiguri rapide și ușoare, în realitate îi face mai săraci pe toți, făcând să lipsească întregului sistem încrederea și transparența”.

Papa Francisc: «Corupția înjosește demnitatea individului și fărâmițează toate idealurile bune și frumoase. Societatea în ansamblul său este chemată să se angajeze concret pentru a contrasta cancerul corupției în diferitele sale forme».

A. Dancă - Vatican News România

(urmare din pag. 8)

lucrări scrise cu litere latine, izgonind în felul acesta literele cirilice, haină străină și nefirească limbii noastre romanice.

Prima carte publicată de Școala Ardeleană a fost *Floarea Adevărului* (1750), impusă de necesitatea de a explica Unirea de la 1700, „o încercare teologică de fundamentare a punctelor florentine prin argumente luate nu numai din Sfânta Scriptură, ci și din Sfinții Părinți”. Episcopul este unul dintre autori, avându-i alături pe cunoscuții călugări erudiți ai Mănăstirii din Blaj. În această direcție au mai apărut *Dialog despre Sfânta Unire* (1753), *Învățătura creștinească prin întrebări și răspunsuri* (1754), *Bucoavna* (1754) și altele.

Petru Pavel Aron este autorul mai multor lucrări, dintre care amintim *Sancti patris nostri Joannis Damasceni, Opera Philosophica et Theologica, Dogmatica învățătură* (1760), *Adevărata mângâiere în vremi de lipsă* (1761). Acest mare Arhiepiscop a dat românilor traducerea Bibliei (1760-1761), pornind de la *Vulgata*, varianta în limba latină a Sfintei Scripturi datorată Sf. Ieronim, carte catolică de căpătâi. „Biblia” Episcopului P. Pavel Aron a fost tipărită recent, în 2005, de către Academia Română. La acest eveniment de excepție, profesorul și academicianul Eugen Simion a spus: „lăsată de învățatul și luministul P. P. Aron, cuprinde *splendide pagini de limbă românească, o limbă care luptându-se cu influențele și complicatele construcții de cancelarie, se sprijină pe limba vorbită*”. În adevăr, specialiștii și cititorii sunt uimiți și emoționați de frumusețea traducerii, de inflexiunile latine păstrate nealterate.

Episcopul Virgil Bercea a Eparhiei de Oradea

consideră apariția Bibliei lui Petru Pavel Aron „o onoare atât pentru Academia Română, cât și pentru Biserica Greco-Catolică”.

La 9 martie 1764 bunul Părinte, Episcopul românilor uniți, cel care a creat un destin european și modern culturii noastre, P. Pavel Aron, se stinge la Capnic - se găsea acolo într-o vizită canonică. A fost adus la Blaj, „în carea vreme icoana Născătoarei de Dumnezeu din beserica cea din curtea vlădicească au plâns”, scrie Samui Micu. Mormântul este în Capela Arhierilor.

Este știut că adesea marii oameni, la noi, mai ales cei care aparțin Bisericii Greco-Catolice, sunt uitați. Este atâta nevoie să-i readucem din uitare!

În scrierile sale despre Blaj, N. Iorga vorbește despre Arhiepiscopul, cel „neliniștit și îngrijorat veșnic de viitorul Școlilor blăjene”, ca despre o prezență continuă: „...P. P. Aron îmi răsare înainte. Blajul este al lui...Undeva el trebuie să fi trăind. Suflet îngrijat veșnic de soarta școlărilor lui, rătăcind prin clasele cuprinse de noapte, suind treptele catedrelor goale, uitându-se prin caiete, bucuros de tot ce e bine într-însele. Învățați bine, copiilor și tinerilor din școlile blăjene. Vlădica întemeierii vă vede...!”

Azi, când „reperele și exemplele valorice autentice sunt tot mai puține”, simțim un tainic îndemn să cunoaștem viața marelui Arhiepiscop P. Pavel Aron, cel care a știut secretul adevăratelor valori care înobilează viața și ne pot ajuta să regăsim drumul pierdut. Pentru aceea, cu smerenie și recunoștință, îi cinstim amintirea.

* țipăi = pâine dată gratuit, pe tot cursul studiilor, elevilor și studenților săraci și meritoși la învățătura de către Mitropolia din Blaj.

„Despre kitsch”, a doua întâlnire a Conferințelor orădene

Kitsch-ul poate fi definit ca un mecanism de adaptare la modernitate, o tentativă de a face față problemelor lumii moderne, de a face lumea modernă acceptabilă, locuibilă. De ce? Pentru că vremurile moderne sunt marcate de o creștere accentuată a instabilității, a complexității, a schimbării, a rupturii față de tradiție: a opiniei conf. univ. dr. Ștefan Gaie, în cadrul conferinței Despre kitsch. Strategii de supraviețuire, desfășurată în Aula Magna a Seminarului Greco-Catolic din Oradea, pe 5 martie 2019. Inițiativa face parte din seria de manifestări propuse de Episcopia Greco-Catolică, prin departamentul Cultural, de Oradea cu prilejul centenarului eliberării orașului Oradea și s-a bucurat, din nou, de o prezență numeroasă a publicului orădean.

După o primă întâlnire dedicată poetului național Mihai Eminescu, desfășurată în luna ianuarie a.c., de această dată a fost vorba de o conferință interesantă și curajoasă susținută de Ștefan Gaie, conf. univ. la Facultatea de Arte Vizuale a Universității Oradea, doctor în estetica modernismului european, dedicată „prezentării pe scurt a unui fenomen, a unui capitol în sine din prezentarea lumii moderne, o temă dezbătută în societatea românească poate nu îndeajuns de mult: Kitch-ul”. Pornind de la lucrarea filosofului estetician italian Gillo Dorfles Kitschul, Antologia prostului gust, apărută în 1971, invitatul a atins într-o amplă prezentare teme precum: etimologia, tentativele de definire, contextualizare istorică și formele kitsch-ului, conturând un fenomen care ne „înghite” de mult timp:

«Kitsch-ul se află în zone în care nu bănuiam că se află, reușind performanța „remarcabilă” de a se insinua, de a se inocula, de a purta o serie de măști, care fac ca el să fie foarte greu de recunoscut. Cea mai mare șiretenie a kitsch-ului este aceea de a ne convinge că el nu există, că el este artă, ceva frumos, bun, că are ceva profund. Reușește aceasta prin modul în care se insinuează în cele mai neașteptate zone ale existenței: de la formele mari ale kitsch-ului precum cel artistic, religios, politic, până la kitsch-ul vestimentar, culinar, ecc... nu există zonă în care el să nu ne asalteze în permanență», spune prof. Ștefan Gaie.

Pornind de la etimologia cuvântului kitsch, care provine din limba germană și înseamnă, a face ceva de mântuială, termenul pe care îl cunoaștem noi astăzi este folosit de aproximativ un secol. Verbul verkitschen este sinonim cu a degrada, a poci, fiind un termen folosit pentru a desemna lucrări efemere, de proastă calitate.

«Kitsch-ul este un termen care denumește acele obiecte pseudo-artistice care imită operele de artă originale, sunt produse la scară industrială, din materiale ieftine care le copiază pe cele scumpe, și sunt caracterizate prin dulcegărie, idilism, exotism, valoare ludică și recursuri la trucuri sau substituiți, la asocieri ieftine, din

materiale stridente care iau ochii, dar sunt străine bunului gust, străine emoției specifice artei», a mai spus artistul orădean, subliniind că nu poate fi dată o definiție generală a kitsch-ului recunoscută de toate disciplinele. Însă, continuă el, «kitsch-ul este unul dintre acele lucruri sălbatice (wild things), cum spune istoricul designer american Johnny Redfield, adică aparține acelei categorii de lucruri care reușesc să evite orice încercare de definire convențională: „populează lumea materială contemporană refuzând să se supună definițiilor artei sau design-ului (...) omniprezența kitsch-ului în toate domeniile culturii vizuale, de la manifestările artei înalte, de elită, până la suvenirurile ieftine ale culturii de masă, face însă din kitsch un factor esențial în modul în care noi dăm un sens lumii în care trăim (...) tot ceea ce există are o rațiune, care ar fi însă rațiunea existenței kitsch-ului?». O întrebare la care toți cei prezenți marți în Aula Magna a Seminarului Greco-Catolic din Oradea au încercat să își dea un răspuns.

După un itinerariu istoric în curente artistice din secolul al XIX-lea până în zilele noastre, de la sistemul artelor patronat de Academia franceză (Académie française) până la apropierea de un gust larg al unei clase în ascensiune cum a fost clasa de mijloc, conf. univ. Ștefan Gaie a expus diverse argumente de bază care construiesc paradigma kitsch-ului propusă de criticul Clement Greenberg, în eseu Artă de avangarda și kitschul. Printre acestea, argumentul masificării și al pasivității. Astfel, «obiectul kitsch este un obiect al culturii de masă, manufacturat în serie. Toate obiectele făcute în serie sunt concepute pentru a fi consumate în masă de un număr cât mai mare de oameni. Ceea ce este comun unui număr cât mai mare de oameni nu este compatibil cu expresia individuală. Un produs esențialmente modern, un produs al revoluției industriale, care a urbanizat masele din Europa și America. A fost inventat pentru a veni în întâmpinarea noii forțe de muncă, unei culturi de consum. El nu seamănă cu nimic altceva: este o marfă produsă în serie, standardizată, având drept finalitate unică profitul», înălțurând potrivit lui Greenberg funcția protectivă a artei „de a găsi calea de-a lungul căreia să se păstreze cultura vie”. Un al doilea argument este cel al pasivității „dacă X este artă, X încurajează participarea activă a spectatorului, remarcarea detaliilor, recunoașterea nuanțelor, interpretare, kitsch-ul fiind construit pentru a fi accesibil, el încurajează pasivitatea spectatorului. Kitsch-ul încurajează pasivitatea, prin urmare el nu este artă”. Greenberg identifică valoarea artei originale în capacitatea acesteia de a identifica un răspuns activ din partea spectatorului, iar pentru a atinge acest deziderat „arta trebuie să fie dificilă”, în timp ce kitsch-ul este accesibil. «Doar în măsura în care ceva este dificil, iar acel ceva ridică

(continuare în pag. 11)

(urmărire din pag. 10)

semne de întrebare, cauți răspunsuri, simți nevoia de a interpreta, simți nevoia de a înțelege», a subliniat invitatul Conferinței.

Dacă pentru filosoful maghiar Agnes Heller „marile opere de artă fie nu sunt plăcute, fie sunt mai mult decât plăcute”, a mai spus marți prof. Gaie, «kitsch-ul, printr-o strategie extrem de bine pusă la punct de-a lungul timpului vine practic în întâmpinarea sentimentelor, credințelor noastre și nu își propune să le schimbe, să le deranjeze, să le interogheze (...) el ne confirmă ceea ce noi deja știm. Tocmai de aceea kitsch-ul ne pune într-o situație extrem de confortabilă».

Citându-l pe cehul Tomáš Kulka, în cadrul conferinței Despre kitsch au fost expuse și trei condiții pe care un obiect sau situație trebuie să le îndeplinească pentru a ne da seama că este kitsch: „k. reprezintă subiecte sau teme care au o mare încărcătură emoțională, iar subiectul poate fi identificat instantaneu și fără efort”. În timp ce arta ne îmbogățește modul în care putem vedea lumea, „kitsch-ul nu îmbogățește asociațiile noastre referitoare la obiectul sau tema reprezentată, el este parazită față de obiectul reprezentat”.

În concluzie «kitsch-ul poate fi înțeles ca mecanism de adaptare la modernitate căutând să creeze o imagine opusă acesteia, ca spațiu al echilibrului, al continuității. Iar obiectul kitsch poate fi înțeles ca o unealtă în lupta împotriva stresului lumii moderne, atât timp cât această luptă este înțeleasă ca o tentativă de a oferi o destindere, un spațiu de regenerare. Poate că tocmai acesta este secretul kitsch-ului: nu e stresant, nu ne agită, e confortant».

O referință inerentă a fost cea a prototipului om-kitsch (Kitsch-Menschen), termen creat în 1930 de Hermann Broch pentru a defini acel „tip uman care are receptorii pervertiți, percepția, inteligența, imaginația pervertite de cultura kitsch din jurul său”. Este vorba, cum spune Matei Călinescu, despre „omul care are tendința de a recepta drept kitsch chiar și operele non-kitsch, cel care transformă în parodie percepția estetică”.

«Arta poate să ne amintească încă o dată că nu trăim în cea mai bună dintre lumi, iar noi vrem să fim cel puțin din când în când amăgii. Iar dacă arta refuză să ne ofere acest lucru, există kitsch-ul. Ce ne oferă deci kitsch-ul? Ce altceva decât o lume mai frumoasă, mai frumoasă și mai dreaptă. Singura problemă nu este numai că o astfel de lume nu există, adevărata problemă este prețul care ni se cere pentru a ni se permite să devenim cetățeni ai unei astfel de lumi: renunțarea la spiritul critic, la îndoială, la libera exercitare a imaginației», mai spune conf. univ. Ștefan Gaie, care a încheiat a doua întâlnire a Conferințelor orădene vorbind despre necesarele strategii de supraviețuire într-o lume în care kitsch-ul este omniprezent. Putem recurge la strategia „ascetică”, un fel de retragere din lume, într-o zonă a valorilor confirmate și certificate sau la doua strategie, de abandon sau de acceptare a acestei lumi așa cum este ea. Sunt două poziții extreme, a doua fiind cea mai întâlnită. Însă, există o a treia cale, spre care se pledează: de a călători în această viață bazându-ne pe frânghiile culturii și ale educației.

Trei evenimente importante la Beiuș în luna martie

Luna martie a adus în Protopopiatul Greco-Catolic de Beiuș o serie de evenimente comunitare: un parastas pentru foștii deținuți politici, de sărbătoarea Sfinților 40 de mucenici (martiri din lacul Sebeste), o serbare dedicată mamelor, cu prilejul Zilei Internaționale a Femeii, și mult așteptatul Carnaval al Primăverii, înainte de a intra în perioada Postului Mare.

Potrivit pr. Zorel Zima, Protopop de Beiuș, sâmbătă, 9 martie a.c., comunitatea beiușeană i-a comemorat pe toți deținuții politici ai sistemului comunist, prin celebrarea unui Parastas la monumentul dedicat lor, în prezența supraviețuitorului Gulagului sovietic, prof. Ulpui Traian Bodea. A fost intonat imnul național de Corul reunit al orașului Beiuș, Beiusensis, format din coriștii Corului „Ioan Bușiția” al Bisericii Greco-Catolice „Sfinții Trei Ierarhi” din Beiuș, respectiv membrii Corului „Armonia” al Bisericii Ortodoxe „Sf. Dimtrie” din localitate.

Preotul celebrant, pr. Protopop de Beiuș Zorel Zima, a subliniat în cuvântul său de învățătură faptul că „ziua de mâine nu poate exista fără credință, fără morală și fără memorie”, concluzionând faptul că nimic nu se poate realiza fără Dumnezeu [Nihil sine Deo], iar prof. Bodea a prezentat mărturia propriilor încercări.

O zi târziu, duminică, 10 martie a.c., tot la Beiuș, copiii Oratoriului „Colț de Rai” al Parohiei Greco-Catolice „Sfinții Trei Ierarhi” au susținut un recital de cântece și poezii, dedicat femeii și, prin excelență, mamei. Organizatorii evenimentului au fost: profesoara de religie Zima Carmen, responsabil al oratoriului și diri-

zorul Zoltan Boldiș. După recital copiii au oferit flori domnișoarelor și doamnelor din comunitate.

În aceeași zi frumoasă a celei de a doua duminici din luna martie, toți copiii Protopopiatului de Beiuș au participat la Carnavalul Primăverii, cu care, spune gazda evenimentului, pr. Zorel Zima, s-a încheiat „perioada mai «distractivă» de dinainte de Postul Mare, marcându-se un timp dedicat mai mult lui Dumnezeu. Astfel - continuă pr. Protopop - când ne amintim de viața lui Isus, de cuvintele Sale, dar mai ales de faptul că atât de mult ne-a iubit încât și-a dat viața pentru noi, conștientizăm faptul că și noi trebuie să fim mai buni unii față de alții, mai ascultători față de părinți sau cadre didactice, mai prezenți la activitățile Bisericii, la Oratoriu, la Sfânta Liturghie”.

Carnavalul primăverii a fost organizat de aceeași doamnă prof. Zima Carmen și s-a bucurat de participarea numeroasă a copiilor din parohiile de la Beiuș, Ioaniș, Șuncuiș, dar și Vălani, Petrani, Grădinari. Alături de ei au fost prezenți preoții parohi din protopopiatul de Beiuș și alți responsabili, precum: profesoara de religie din Șuncuiș, doamna Florina Luscan și educator la Centrul de zi „Sf. Martin” din Ioaniș, Olimpia Boța.

„Mai mult sau mai puțin mascați, ei au trăit bucuria de a fi împreună, oferindu-și reciproc daruri spirituale: cântând pe grupuri parohiale, dansând, trecând peste probe hazlii. La sfârșit toți, s-au întors acasă cu premii: bucuria din suflet, noi prietenii și multe dulciuri”, aflăm de la organizatori.

Biroul de presă

Intențiile apostolatului rugăciunii pentru anul 2019

Aprilie

Universală: Medicii și colaboratorii lor în zonele de război. Pentru medici și personalul care asigură asistența umanitară prezenți în zonele de război, care își riscă viața pentru a o salva pe aceea a altora.

MAI

Universală: Pentru evanghelizare: Biserica din Africa, ferment de unitate. Pentru ca, prin implicarea propriilor membri, Biserica din Africa să fie ferment de unitate între popoare, semn de speranță pentru acest continent.

”Vestitorii” primăverii

Cu venirea primăverii, voluntarii Georgia Iakab, Anda Tiron, Roxana Motoca, Sara Lăzău, Iasmina Sonea de la Asociația EduBiz au dăruit un măștișor femeilor care i-au masa la cantina socială ”Maria Rosa”. Cele care au primit măștișorul au mulțumit, sincer, printr-un zâmbet, făcând voluntarii să se simtă fericiți că au putut, printr-un gest atât de mic, să aducă fericire pentru cei care au primit dar și celor care au dăruit.

”Ne bucurăm enorm pentru experiențele anterioare, dar mai ales pentru cea de astăzi în special. Mulțumim Caritas Eparhial Oradea pentru oportunitatea oferită”, au declarat voluntarii EduBiz. Le mulțumim și noi pentru gestul făcut!

Caritas

Măștișoare pentru beneficiarii Cantinei Sociale

La început de primăvară, elevii clasei a II-a B de la Școala ”Nicolae Bălcescu” din Oradea, le-au oferit măștișoare beneficiarilor serviciului Cantina Socială, al Asociației Caritas Eparhial.

Sub coordonarea doamnei învățător Stela Tăut, cei mici, cu sprijinul părinților, au pregătit 500 de măștișoare în cadrul unui atelier de lucru manual desfășurat la școală, pe care le-au distribuit ulterior unor cămine și centre locale.

Cu ocazia zilei de 1 martie, cei 35 de beneficiari ai Cantinei Sociale, care primesc zilnic o masă caldă la Centrul ”Maria Rosa”, au primit o vizită din partea elevelor Ioana Cristina Dobra și Maia Sofia Petcheși, care, însoțite de părinții lor, le-au făcut o bucurie oferindu-le albinuțe, fluturași, buburuze și flori, lucrate împreună cu colegii lor de clasă. Le mulțumim pentru gestul lor frumos și pentru că au adus un zâmbet pe chipurile celor aflați în nevoie.

Ioana TUȚĂ, Coordonator voluntari

De la suflet pentru suflet

La Centrul Rezidențial „Casa Frențiu”, ziua de 1 martie a fost marcată prin vizita unui grup de voluntare condus de doamna Miorița Săteanu. Doamnele au oferit, în dar, măștișoare confecționate manual și un gând bun în prag de primăvară astfel încât, au reușit să înflorească câte un zâmbet de recunoștință pe fețele doamnelor din centru.

Ziua de 8 Martie a fost celebrată prin prezența unui grup de elevi de clasa a 8-a de la Liceul greco-catolic „Iuliu Maniu”, condus de doamna profesoară Ioana Ciupleu, care au dăruit cu mare drag flori și îmbrățișări, cel mai frumos cadou pentru doamne.

În continuarea zilei, doamna Miorița Săteanu, Președinte onorific al Uniunii Femeilor Bihor Oradea a prezentat semnificația zilei de 8 Martie în cadrul unui mic spectacol susținut de un grup de voluntari vârstnici care au drept pasiune, exercitată în timpul liber, poezia și muzica. Domnul Ioan Flueraș, coordonatorul Corului „General Traian Moșoiu”, a cântat la acordeon câteva șlagăre românești, fiind acompaniat vocal și de doamnele din centru. Din partea Bibliotecii Județene „Gheorghe Șincai” am primit o donație de carte susținută de doamnele Pantea Delia, șefa Serviciului Meto-

dic și Îndrumare a Filialelor și Blaga Lilia, bibliotecar la Filiala Dacia, iar pe viitor sperăm într-un parteneriat care să cuprindă câteva activități de ocupare a timpului liber. Momentul artistic a fost încununat de recitarea unor poezii din volumele proprii ale poezilor Ioana Precup, prof Aurel Horgoș, Leontina Costruț, prof. Maria Elvira Vancea. Au mai fost recitate poezii din poetul Vasile Alecsandri de către Aneta Cozma, din volumul de poezii a lui Heteș Pașcu, de către doamna Pașcu Maricica Muț, precum și opere lirice ale Mariei Mihaela Dindelegan, de către prof. Doina Iliescu. Vizitatorii au înmănat celor prezenți felicitări, pliante și ornamente realizate de elevii participanți în Tabăra ”Ceata lui Pițigo”, sub îndrumarea prof. Ecaterina Grecu.

Finalul zilei, dedicate doamnelor din Casa Frențiu, a fost punctat de melodiile despre mamă interpretate de Ovidiu Lazăr și Alexandru Cristea, care au reușit să atingă în cel mai desăvârșit mod sufletele celor prezenți.

Le mulțumim tuturor celor care au făcut să ne vibreze inimile până la lacrimi de bucurie.

Teodora ALBUȚIU

S-a întors la Domnul

Am aflat cu tristețe că s-a stins din viață, la sfârșitul lunii februarie, persoana care ne-a fost aproape la înființarea Asociației Caritas Eparhial Oradea și, mai mult, ne-a însoțit parcursul primilor ani de activitate ținând contabilitatea organizației. Tot ea a fost cea care ne-a ajutat să redeschidem magazinul de haine second-hand din Oradea.

Mai mult decât atât, Maria Stanciu a mobilizat un grup de rugăciune și împreună au cerut, la rugămintea mea, mijlocirea Cerului pentru găsirea finanțatorilor în vederea finalizării construcției Casei Frențiu. Sunt convins că fără rugăciunea ei și a grupului condus de ea nu am fi reușit să ducem la bun sfârșit o lucrare atât de importantă pentru organizația noastră.

Am ieșit de la Tatăl, și am venit în lume, acum las lumea și mă reîntorc la Tatăl (Io. 16,28).

Da, chiar așa este.

Sora noastră, Maria, a ieșit de la Tatăl care a iubit-o infinit de mult, a venit în lume, în această lume, o lume care a cunoscut-o și iubit-o și căreia ea i-a dat ceea ce a avut mai bun din ea și acum a lăsat această lume pentru a se reîntoarce la Tatăl, care o așteaptă cu brațele deschise, pentru a-i da recompensa și premiul pe care îl merită din plin pentru viața pe care a trăit-o.

În numele tuturor angajaților, voluntarilor și beneficiarilor îi mulțumim Mariei și îl rugăm pe Bunul Dumnezeu să o așeze în corturile dreptilor Săi.

Pr. Olimpiu TODOREAN

Elevii Liceului Greco-Catolic “Iuliu Maniu” a donat haine

La finalul sezonului rece, elevii și profesorii Liceului Greco-Catolic “Iuliu Maniu” s-au mobilizat să strângă haine pentru cei nevoiași, alăturându-se campaniei de colectare de articole vestimentare organizată de Asociația Caritas Eparhial în liceele din Oradea.

Vineri, 22 februarie, a.c., echipa Caritas Eparhial le-a făcut o vizită elevilor care au ales să acționeze caritabil pentru bunăstarea comunității. Activitatea a fost posibilă datorită doamnei director Antonia Monica Nica, a doamnei director adjunct Rodica Mureșan și a fost coordonată de doamna profesor Ildiko Raț, reprezentantă SNAC în cadrul liceului. O implicare deosebită în demersul caritabil au avut-o domniile profesor Andrei Cristea și Traian Ostahie. Le adresăm mulțumiri pe această cale pentru implicare, bunăvoință și promptitudinea cu care au răspuns apelului nostru.

Colaboratorii noștri din Liceul Teoretic “Onisfor Ghibu”, Colegiul Național “Mihai Eminescu”, Colegiul Național “Emanuil Gojdu”, Liceul de Arte și Colegiul Economic “Partenie Cosma” au sprijinit această campanie începând cu toamna anului trecut și au coordonat colectarea de îmbrăcăminte și încălțăminte în cadrul instituțiilor de învățământ, oferindu-le elevilor posibilitatea de a-și manifesta sprijinul pentru cei care

au cea mai mare nevoie de el.

Articolele donate au fost direcționate către beneficiarii serviciilor sociale ale Asociației Caritas Eparhial, Centrul “Maria Rosa”, care-și deschide zilnic porțile pentru cei 35 de adulți aflați în situații sociale precare și Centrul de zi “Sf. Martin” din Ioaniș, unde 60 de copii care provin din familii defavorizate frecventează zilnic programul de afterschool. Le suntem recunoscători pentru ajutor și le mulțumim în numele beneficiarilor pentru gestul lor frumos.

Ioana TUȚĂ, Coordonator voluntari

Silvia PANTIȘ

Nu găsesc la El nici o vină

Membrii sinedrului, înverșunați și orbiți de ură, vor, cu orice preț, să nu-l mai vadă în viață pe Isus. Nu știau că El e pururi viu, deoarece nu vedeau dumnezeirea Lui. Nu-l plăceau pentru că nu era din lume. Deși legea nu le permitea să omoare pe nimeni, găsesc soluția, hotărând să-l ducă la Pilat și prin intermediul lui, să-și pună în aplicare acest plan diabolic.

Fiul Lui Dumnezeu, care a predicat ca nimeni altul, e insultat și brutalizat. Mîinile Lui care au binecuvîntat, care au atins oameni și i-a insanătoșit, îi sunt legate, ca unui făcător de rele.

Isus se lasă dus la moarte ca un Miel. El, Mielul Paștilor e de fapt legat, pentru ne dezlega pe noi de păcate. În drum spre tribunalul lui Pilat e escortat de cele mai reprezentative personalități ale poporului evreu: arhieriei, cărturari, bătrâni (cum de alfel a prorocit Isus).

Poporul iudeu pe care l-a copleșit cu iubire, semne și minuni se lasă înșelat de conducători. Poporul ales, renunță la Cel așteptat, la Cel promis de Dumnezeu, la Mesia Împăratul și Mântuitorul lumii și îl dă pe mîinile păgânilor. Un grup plin de ură, îl predau lui Pilat, fără ca ei să treacă pragul tribunalului. Au mare grijă să nu se spurce astfel, ca să poată mânca paștele, dar nu-și fac probleme că se dedau la minciună, că instigă poporul împotriva lui Isus cu învinuiri false și nu le pasă ca să ia viața unui om.

Ca să aibe șanse de câștig, născocesc vine de ordin politic: răzvrătit împotriva statului și pretendent la tron.

Pilat l-a dus pe Isus în pretoriu pentru judecată. El îi răspunde sau mai bine zis dă mărturie, așa cum a făcut și cu alte ocazii, că împărăția Lui nu e din această lume. Pilat iese la iudei și-i informează: ”Eu nu găsesc la El nici o vină”.

De teamă ca să nu scape nerăstignit, arhieriei și bătrânii poporului îi aduc noi și noi injurii. Isus devine tăcut în fața insultelor. Suferind, nu amenință, nu se apără. Pilat are o admirație față de tăcerea lui maiestuoasă, dar admirația lui rămâne fără roade. Nu-L eliberează pe Isus, deși îl găsește nevinovat, ci aflând că e din Galileea îl trimite la Irod, fiindcă el avea în stăpînire acest ținut și acum se afla și el în Ierusalim în preajma Paștelui.

Irod s-a bucurat, căci auzise de Isus și nădăjduia ca să vadă vreo minune săvârșită de El.

Iată-L pe Isus acuzat, în fața lui Irod. Puritatea și sfințenia, în fața tribunalului impurității și nedreptății. Isus nu numai că nu a făcut nici o minune în fața celui care l-a ucis pe Înaintemergătorul său și încă din ce motive..., dar nu-i răspunde la nici o întrebare, astfel că nu vrea nici glasul să il audă.

Orice om s-ar fi apărut în fața incredibilelor umilințe, a unor acuze inventate și mai ales a unei morți

crude și rușinoase. Faptul că Isus tace și rămîne calm, cu demnitate, cu liniște sufletească în mijlocul unor dușmani dezlănțuiți, denotă divinitatea sa. Tocmai tăcerea este dovada nevinovăției sale. Isus nu mai vorbește sufletelor împietrite. Nu vrea să-I facă jocul lui Irod și de aceea, acesta e adânc jignit de tăcerea Lui. Il consideră nebun și e batjocorit de el și Curtea lui. Cea mai jignitoare batjocură o adaugă Lui Isus îmbrăcându-L în haină albă în semn de nebunie și astfel e trimis înapoi la Pilat, care declară din nou că nu a găsit la el nici o vină, cum de altfel nici Irod, din moment ce l-a trimis înapoi.

Pilat, pune atunci alături, pe Isus Fiul lui Dumnezeu și Baraba, care era un răufăcător ce fusese închis în temniță pentru hoție și crimă. Întrebă poporul pe cine să elibereze. E încă un moment de mare umilință pentru Mântuitorul nostru. Răspunsul a venit prompt: pe Baraba. El era preferatul, nu cineva care nu era din lume. Isus a urmat altă cale: spre moarte, dar și spre înviere.

Iată-l pe Isus în bisericile noastre, sub speciile pâinii și vinului, cu Trupul și Sângele, în Preasfântul Sacrament al Altarului. În adorație, îi simțim prezența. E veșnic viu, a rămas și va rămâne cu noi, până la sfârșitul veacurilor, ca să ne învețe umilința, demnitatea, corectitudinea, iubirea. Vom fi fericiți, dacă ne lăsăm îndrumați de El. În mijlocul tăcerii, are multe de comunicat. El este Iubire. Uneori este și aici umilit, acuzat, prigonit, condamnat sau nerecunoscut. Isus, nu a avut nici o vină, a fost fără de păcat. De fapt, El este judecătorul suprem, iar noi cei vinovați. El dorește să ne curățească de păcat, să devenim demni de Împărăția sa. Dacă uneori Isus muștră, nu e totul pierdut, mai există o cale de întoarcere. E mai greu pentru păcătosul, căruia Isus nu-i mai vorbește.

Isuse, Te-am rănit și noi cu păcatele noastre. Tu ai ales să ispășești păcatele făcute de oameni, acțiune ce ai pus-o mai presus decât însăși viața ta. N-am meritat sacrificiul tău. Ne plecăm fruntea și genunchii în fața Ta și te recunoaștem Creatorul și Mântuitorul nostru. Îți cerem iertare pentru noi și pentru cei care nu au făcut-o. Tu ești mângâierea și speranța tuturor. Fii milostiv, Doamne Isuse!

Șase ani cu papa Francisc, al doilea papă care vine în „Grădina Maicii Domnului”

Pe 13 martie 2013 era ales ca Succesor al lui Petru cardinalul Jorge Mario Bergoglio, arhiepiscop de Buenos Aires, care și-a luat numele Francisc. Șase ani mai târziu putem spune cu inima plină de bucurie că este al doilea papă care vine în România, după Sfântul Ioan Paul al II-lea.

S-au împlinit miercuri, 13 martie a.c., exact șase ani de când papa Francisc a fost ales ca episcop al Romei, al 265-lea Succesor al Sfântului Apostol Petru, cel căruia Isus i-a promis: ”Tu ești Petru și pe această piatră voi zidi Biserica mea și porțile iadului nu o vor birui. Ție îți voi da cheile împărăției cerurilor: ceea ce vei lega pe pământ va fi legat în ceruri, iar ceea ce vei dezlega pe pământ va fi dezlegat în ceruri” (Mt 16, 18-19).

La aproape o lună după retragerea papei Benedict al XVI-lea, la conducerea Bisericii universale venea pe 13 martie 2013 arhiepiscopul de Buenos Aires, cardinalul Jorge Mario Bergoglio. Avea atunci 76 de ani. Din start, pontiful argentinian a marcat trei noutăți fără precedent: primul papă cu numele Francisc, primul papă din America Latină și primul papă din ordinul iezuit.

Primele cuvinte ale papei Francisc, la ora Romei 20.26 – după o referință discretă la propriile origini – au făcut să răsună în Piața Sf. Petru ecoul îndepărtat al Sfântului Ioan Paul al II-lea, un alt papă ”venit de departe”.

Papa Francisc: «Știți că datoria conclavului era să dea Romei un episcop. Mi se pare că frații mei cardinali au mers să-l ia aproape de la capătul pământului... Dar suntem aici... Vă mulțumesc pentru primire. Comunitatea diecezană a Romei are episcopul său. Vă mulțumesc!»

Trăsăturile simple și profunde ale Pontifului nou ales, cunoscute deja latinoamericanilor, se dezvăluiau și celor care-l cunoșteau de doar câteva clipe. Printr-un gest de mare finețe spirituală și umană, papa Francisc făcea ”loc” în jurul său, în Loja Binoculărilor solemne, celui care de 13 zile se retrăsese în rugăciune și tăcere pentru a permite Bisericii să trăiască un nou început.

Papa Francisc: «Aș dori să fac o rugăciune pentru episcopul nostru emerit, Benedict XVI. Să ne rugăm cu toții pentru el, pentru ca Domnul să-l binecuvânteze și Maica Domnului să-l ocrotească».

Au urmat de atunci, șase ani bogăți în activitate pastorală, cu documente, cateheze, adunări sinodale, întâlniri cu tinerii și familiile, vizite surpriză și călătorii apostolice internaționale. Milostivirea, periferiile, săracii, ieșirea și diavolul sunt cuvintele cheie ale unui pontificat care, într-o epocă de schimbări rapide, stă sub semnul comuniunii și al reînnoirii Bisericii.

Mare și plină de recunoștință este în această zi bucuria Bisericii catolice din România, care se pregătește intens să primească anul acesta - la București, Iași, Șumuleu Ciuc și Blaj - vizita Sfântului Părinte în zilele 31 mai – 2 iunie, sub genericul ”Să mergem împreună!”.

Preluăm, în spirit de participare, rugăciunea specială a Bisericii locale pentru vizita Sfântului Părinte papa Francisc în România: «Doamne Isuse Cristoase, păstor veșnic al tuturor credincioșilor, tu care ți-ai zidit Biserica pe stâncă lui Petru, ajută-l mereu pe Sfântul Părinte papa să fie, după planul tău, semnul viu și vizibil, precum și promotorul neobosit al unității Bisericii tale în adevăr și iubire. Să vestească lumii toată evanghelia ta cu curajul apostolilor. Să asculte glasurile și dorințele credincioșilor și ale lumii și să nu obosească niciodată în promovarea păcii. Să conducă poporul lui Dumnezeu având mereu în fața ochilor exemplul tău, Isuse Cristoase, Bunule Păstor, care ai venit nu ca să fii slujit, ci ca să slujești și să-ți dai viața pentru oile tale. Iar nouă, dă-ne, te rugăm, Doamne, o voință puternică de comuniune cu el și ascultare sinceră de învățăturile sale. Amin.»

A. DANCĂ, Vatican News

Parastas în memoria foștilor deținuți politici. Comemorarea sfinților închisorilor

Martirii români care s-au jertfit în anii comunismului pentru idealul de dreptate și adevăr au fost, sâmbătă, 9 martie 2019, comemorați de către foștii colegi de celule, familiile lor, dar și alți orădeni veniți la parastasul de pomenire.

Biserica „Sfânta Treime” din Parcul Traian s-a umplut, sâmbătă dimineața, de foști deținuți politic, familiile acestora, de tinerii de la Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea, însoțiți de rectorul pr. Anton Cioba, de membrii Clubului Monarhiștilor – Filiala Bihor, dar și de numeroși orădeni veniți să aprindă o lumânare pentru sufletele martirilor închisorilor comuniste. Lor li s-a alăturat și senatorul liberal, Cornel Popa, păstrând tradiția de 9 martie. În fiecare an, în această zi, când se prăznuiesc cei 40 de mucenici din Sevastia, se sărbătorește și Ziua Foștilor Deținuți Politic din România, asemuiți prin martirajul lor cu cei 40 de soldați omorâți pentru credință. Organizatorii evenimentului, Asociația Foștilor Deținuți Politic – Filiala Bihor și Asociația „Cei 40 de Mucenici”, au pregătit un parastas în memoria celor trecuți la cele veșnice, iar slujba de pomenire a fost oficiată de către părintele paroh Emilian Susan. „Ne aflăm la ceas de rugăciune când biserica noastră sărbătorește pe sfinții 40 de mucenici din Sevastia. Ne aflăm cu două zile înainte de începerea marelui post și această perioadă socotim că este o perioadă binecuvântată pentru fiecare dintre noi, nu numai pentru a ne aminti de cei dragi nouă prin rugăciune, ci și pentru fiecare dintre noi, călători în această viață. Prin credință, prin iubire, prin speranță, cele trei virtuți creștine îmbrăcate de milostenie și rugăciune, urcăm duhovnicește, treaptă cu treaptă, spre mântuirea noastră”, a arătat părintele Emilian Susan. Acesta a subliniat că este de datoria urmașilor să își pomenească martirii, păstrându-se, astfel, vie amintirea sacrificiului lor.

Potriviți evidențelor Securității au fost arestate, în regimul comunist, 91.333 persoane, evident numărul victimelor e mult mai mare. În prezent, mai sunt în viață mai puțin de o mie de foști deținuți politici, conform informației oferite. Anul trecut, printre cei care ne-au părăsit s-a aflat și părintele Nicolae Bordașiu, ultimul dintre membrii Rugului Aprins. Nicolae Bordașiu s-a născut pe data de 22 mai 1924, în localitatea Săbolciu, județul Bihor, în familia preotului și învățătorului Gheorghe Bordașiu și a Mariei Mangra, nepoată de văr a Mitropolitului Vasile Mangra din Sibiu. După venirea comuniștilor, studentul la Teologie, Nicolae Bordașiu, intră în vizorul Securității, dar aflând că urmează să fie arestat, reușește să fugă, și stă ascuns timp de șapte ani, în zona Husasău de Criș, la rude. Fiu duhovnicesc al lui

Arsenie Boca, acesta din urmă vine la Săbolciu, pentru a se interesa de starea fugarului. Nicolae Bordașiu a fost, în final, descoperit, arestat și următorii nouă ani îi petrece în cele mai grele închisori din Gulagul românesc. A fost pus în libertate prin efectul decretelor de grațiere în ziua de 26 iunie 1964. În februarie 1969, cu sprijinul Patriarhului Justin și a Mitropolitului Corneanu, a fost numit profesor la Seminarul Teologic Ortodox din București, respectiv pe 30 noiembrie 1969 a fost și hirotonit preot. A slujit la Biserica Sfântul Silvestru din București, până anul trecut, când pe 9 noiembrie 2018, a trecut la cele veșnice. De asemenea, anul trecut ne-au mai părăsit Ioan Brazdă, arestat în Organizația G4, Kelemen Bela, care a executat 14 ani de temniță grea, dar și Florica Pandrea, deportată pe o perioadă de șapte ani, cu întreaga familie în timpul răscoalelor țărănești din 1949.

După slujba de pomenire, cei prezenți au ieșit în Parcul Traian la Troița închinată foștilor deținuți politic, unde părintele Emilian Susan, iar apoi tinerii de la Seminarul Teologic Greco-Catolic „Sfinții Trei Ierarhi Vasile, Grigore și Ioan” din Oradea, împreună cu rectorul pr. Anton Cioba, au spus fiecare câte o rugăciune. De asemenea, au fost depuse jerbe de flori și lumânări de către cei prezenți la manifestare.

dr. Cristina Liana PUȘCAȘ, www.crisana.ro

”Unic din prima secundă”

Sub acest slogan a avut loc Marșul pentru Viață în Oradea, sâmbătă 23 martie 2019. Pe scena din Piața Unirii, unde a avut loc adunarea publică și, apoi punctul de plecare în marș, au urcat liderii cultelor religioase din Bihor, printre care și PSS Virgil Bercea

În piață, sute de oameni, de toate vârstele, inclusiv părinți tineri, cu copii, țineau în mâini pancarte și afișe cu mesaje anti-avort. „Un copil avortat este omor calificat”, „Familia spune DA vieții” ori „Cum să meargă țara bine cu milioane de nepedepsite crime?” au fost câteva din mesajele afișate de participanți.

„La acest marș, nu cerem nici un drept, nimic din partea politicianilor. La marșul acesta și la această adunare publică cerem binecuvântarea lui Dumnezeu, din partea lui Dumnezeu, pe de altă parte cerem îndurarea lui Dumnezeu, iar din partea oamenilor, omenie”, a spus Daniel Burtic, moderatorul evenimentului.

Evenimentul a început cu Imnul național și rugăciunea tatăl nostru, apoi urmat discursurile a trei femei, o avocată, o doctoriță și o femeie pastor, un cântec religios susținut de studenții și elevi de la Biserica Ortodoxă au vorbit cei trei episcopi: Sofronie Drincec, episcopul ortodox, László Böcskei, episcopul romano-catolic și Virgil Bercea, episcopul greco-catolic, urmași de pastorul Petru Vidu (președintele comunității baptiste), pastorul Liviu Apolzan (președintele comunității pentecostale) și rectorul Universității Emanuel, profesorul Paul Negruț.

La sfârșitul discursurilor, mulțimea a plecat din Piață pe traseul Podul Sfântului Ladislau, Piața Ferdinand, Calea Republicii, cu o oprire în fața Bisericii Romano-Catolice, pentru rugăciune, Bulevardul Magheru, cu o oprire în fața Bisericii Greco-Catolice-Catolice, pentru rugăciune, îndreptându-se spre Centrul Civic, punctul final al marșului în fața Catedralei Ortodoxe.

PSS Virgil Bercea a salutat mulțimea iar mesajul sfinției sale a fost transmis de părintele Anton Cioba, rectorul Seminarului Teologic ”Sfinții Trei Ierarhi”. Părintele Cioba, la finalul discursului, a dat și o mărturie personală spunând că este cel de al zecelea copil al familiei sale dorindu-se această mărturie ca un exemplul pro viață.

**Preasfințiile Voastre,
Distinse oficialități,
Dragii mei,**

Cel mai frumos lucru existent pe pământ este viața! Toți ne bucurăm de ea!

Prezența noastră aici nu este altceva decât o mărturie a bucuriei pe care o avem și o trăim! O trăim pentru că suntem în viață!

Viața este un dar pe care îl primim de la Dumnezeu. Nimeni altcineva nu poate da viață decât numai Dumnezeu! Același Dumnezeu este cel care, atunci când consideră, o ia. Cel care este împotriva vieții nu este omul. Dușmanul vieții nu este omul. Dușmanul

vieții este și a fost dintotdeauna diavolul care, prin multele lui metode, ispitește omul să ia viața și astfel să se pună în locul lui Dumnezeu.

În ultimele timpuri, parcă există o cultură a morții tot mai agresivă. Cultura vieții devine ceva foarte dificil de practicat. Și lucrul acesta se întâmplă pentru că omul pierde din vedere un lucru foarte important. Pierde din vedere esența iubirii adevărate. Acelei iubiri care se dăruiește celuilalt. A iubirii care se consumă pe sine, pentru a putea dărui. Omul tinde să își îndrepte atenția tot mai mult spre sine, punând, în locul iubirii, egoismul. Propria persoană. În cazul acesta, nu mai avem loc pentru celălalt. Este grav faptul că, sub motivul că nu-i pot oferi copilului meu un trai decent, sau... celui de-al doilea copil al meu nu-i pot oferi o viață decentă, decid să îi întrerup viața, înainte de a se naște. Nici acesta și nici un alt motiv nu stă în picioare atunci când vorbim despre viață. Viața este sfântă. Nu ne putem atinge de ea! Dacă Dumnezeu o dă, înseamnă că are un plan deosebit cu persoana pe care dorește să o aducă la lumină.

Bătălia finală a diavolului cu Dumnezeu este asupra familiei.

În urmă cu 100 de ani, Preacurata Fecioară Maria apărea Luciei la Fatima. Printre lucrurile pe care i le-a spus, se numără și faptul că bătălia finală a diavolului cu Dumnezeu este asupra familiei.

Familia este celula de bază a societății. Este stâlpul/pilonul care susține societatea și umanitatea. Se înțelege de ce vrea cel rău să distrugă acest pilon. Dacă reușește să distrugă familia, societatea va cădea. Se va prăbuși.

Dragii mei, noi știm că diavolul a pierdut lupta. Prin moartea și învierea sa, Isus l-a învins pentru totdeauna. A câștigat lupta. De aceea, trebuie să ne aliniem și noi în rândul celor care luptă pentru familie și pentru viață. Țara noastră este binecuvântată de Dumnezeu și de aceea trebuie să lupte tot mai mult pentru familie și pentru viață. Din păcate suntem printre primele locuri în Europa în ce privește cultura împotriva vieții. Este urgent necesar să luptăm pentru a fi printre primele locuri între țările care apără familia și viața. Astfel, binecuvântarea lui Dumnezeu să poată da roade atât în familiile noastre, cât și în familia noastră largită – care este țara noastră.

În final, îmi însușesc cuvintele Papei Francisc și vă invit:

„Să spunem DA iubirii și Nu egoismului!

Să spunem DA vieții și NU morții!

Să spunem DA libertății și NU sclavagismului multor idoli ai vremurilor noastre!

Să spunem DA lui Dumnezeu care este iubire, viață și libertate și care nu ne dezamăgește niciodată!”

Dumnezeu să ne binecuvânteze!

Femeia romă - între prejudecată și destin

Sub acest moto, *Asociația Caritas Eparhială Oradea, Fundația People to People, Universitatea din Oradea și Colegiul Național al Asistenților Sociali (Sursala Bihor)* au organizat, în perioada **21-23 martie 2019**, o serie de întâlniri la care au participat peste **130 de persoane** – asistenți sociali, cadre didactice, lucrători din servicii sociale, romi, neromi din țară. Joi, 21 martie a.c., la Universitatea Oradea a avut loc o întâlnire cu studenții - viitori specialiști în asistență socială, pedagogie și resurse umane, vineri, 22 martie, a.c., la Hotel Continental Forum Oradea – Conferința și sâmbătă, 23 martie a.c., – *Workshop* de pedagogie experiențială.

Evenimentele au dorit a marca 3 zile importante din această lună precum: Ziua Femeii (8 martie), Ziua internațională a asistenței sociale (19 martie) și Ziua internațională pentru eliminarea discriminării (21 martie). Participanții au dezbătut, pornind de la exemple reale de viață a femeilor rome care au reușit- cum ne putem schimba perspectiva din a vedea romii ca pe un grup vulnerabil (în special femeia romă), subiect pasiv al discriminării și al programelor de intervenție de orice fel – în subiect activ, persoane cu resurse care pot avea un cuvânt în intervențiile care le privesc și mai ales în crearea propriului destin.

Concluziile celor 3 zile de întâlniri au fost:

- este importantă cunoașterea reală a comunității/grupului/sau particularitățile individuale a celor cu care lucrăm

- este nevoie să ne individualizăm intervenția- să oferim ceea ce este nevoie, nu ceea ce avem disponibil – să înțelegem că nevoile noastre nu sunt neapărat nevoile celor cu care lucrăm, și să construim intervenții “de jos în sus”

- este important să găsim resurse (mai ales umane) în comunitate/grup, și să construim pe resursele individuale ale persoanei

- este important ca noi, specialiștii, să ne cunoaștem și recunoaștem propriile prejudecăți/limite/resurse legate de acest grup

- este important să nu acționăm singuri, ci să atragem lângă noi alte inițiative/ sau să îi sprijinim pe cei care au capacitatea să lucreze în acest domeniu

Femeile, în general, au un rol major în creionarea viitorului propriilor copii, iar femeia romă ar trebui văzută ca o resursă majoră în care trebuie investit și care trebuie susținută în a schimba destinul familiei sau comunității din care face parte. Trebuie ca noi, profesioniștii, să avem puterea de a le spune “Da, poți!”

Ghizi, cu povești autobiografice pentru aceste concluzii, ne-au fost:

Alina Șerban – a prezentat *show-ul* autobiografic „Declar pe propria răspundere”, pornit în 2011 - despre lupta unei tinere rome (chiar ea) de a își asuma identitatea și de a își îndeplini visele. Este prima femeie

de origine romă ce scrie și joacă piese cu mesaje socio-politice, prima femeie romă regizoare ce a ajuns cu piesa sa manifest „Marea rușine” să joace pe scena teatrului de stat, Excelsior. A jucat în lung metraje precum “Singură la nunta mea”- nominalizat la Caan. “Scris/nescris”, “Gipsy queen”

Letiția Mark este una dintre cele mai de seamă și mai active femei rome, care a făcut mari eforturi pentru reducerea discriminării femeilor rome în România. Președinte al Asociației Femeilor Țigănci, a fost consultant CRCR, membră în Consiliul Național, FSD, București; Consultant independent, CEDU 2000+; Consultant în Programul pentru Promovarea Culturii Rome, OSI, Budapesta; Lector în vizită la Universitatea St. John si Calgary, Canada; Reprezentant la Forum-ul Mondial de Combatere a Discriminării, Durban, Africa de Sud; Reprezentant la Conferința Europeană de Promovare a Femeilor și Culturii Rome, Strasbourg, Franța; Reprezentant la Forumul Femeilor Rome, Decada de incluziune a romilor, Budapesta, Ungaria

Cătălina Olteanu - Este absolventă a Facultății de Limbi și Literaturi Străine, secția Rromani – Spaniolă și a Masteratului de Traduceri a Textului Literar Contemporan. Din anul 2009 face parte din echipa Asociației ”Împreună”, expert în programe educaționale pentru romi. A făcut numeroase cercetări cu privire la istoria romilor – sclavia, holocaust, perioada comunistă, precum și utilizarea cuvântului țigan vs rom. Este implicată în promovarea “romilor invizibili” , cei care au reușit în viață dar care nu sunt cunoscuți, deoarece nu se încadrează în șablonul clasic cu privire la romi.

Anca Mezei – femeie romă, educatoare, care a avut curajul să-și accepte identitatea, să treacă dincolo de percepția comunității cu privire la ea și la rolul său și să facă mai mult. Lucrează cu copii de etnie romă, în vestind enorm în crearea stimei de sine și a încrederii în forțele lor proprii.

Loredana Mihaly – femeie rom, organizator comunitar, cadru didactic- profesor de limba romani, mentor pentru tineri romi, expert rom la Direcția de Asistență Socială din Baia Mare

Echipe de organizare

Direcționați 3,5%, în prezent, pentru viitor!

Stimate domnule/Stimată doamnă,

Vă mulțumesc pentru susținerea pe care ați acordat-o, anul trecut, Asociației Caritas Eparhial Oradea, în vederea construirii Centrului de Zi pentru copii de la Ioaniș.

Construcția este terminată, inaugurată și folosită de peste 50 de copii. Pentru ei centrul reprezintă oportunitatea de a mânca o masă caldă în fiecare zi (pentru mulți fiind unica masă pe zi), de a preveni abandonul școlar și de a fi instruiți pentru a avea un viitor asigurat.

După terminarea programului de la școală, copiii vin la centru unde sunt ajutați în pregătirea temelor. Pentru a avea eficiență în creșterea rezultatelor școlare și în reducerea abandonului școlar al copiilor care frecventează centrul se păstrează legătura permanent cu învățătorii copiilor, în vederea sprijinirii acestora în procesul educațional.

Participarea copiilor la programele de la centru este condiționată de prezența lor la școală, programul diversificat de la Centru stimulându-i pe copii să frecventeze școala. De asemenea, pentru a avea eficiență în procesul educațional, conștientizăm părinții de importanța rolului educației în familie și societate. Totodată, copiii participă la activități educative informale și formale prin care aceștia au ocazia de a adopta anumite atitudini, de a exterioriza anumite comportamente, construindu-și astfel profilul psiho-social.

Prin activitățile de creație descoperim talente și le cultivăm, ținându-se cont de preferințele și particularitățile fiecărui copil. Astfel, desfășurăm activități de lucru manual și abilități practice în cadrul cărora copiii confecționează felicitări, realizează desene, picturi, colaje și diverse obiecte. De asemenea, le cultivăm talentul muzical și artistic prin diverse activități muzicale

(jocuri cu cântec și mișcare, serbări organizate la diferite evenimente).

Pentru cei care nu mă cunosc, sunt Lidia. Am fost beneficiară a acestui centru timp de 8 ani de zile, pe urmă am devenit voluntara acestui centru. Aici am cunoscut oameni care m-au încurajat și motivat să aleg o carieră în domeniul educațional, implicându-mă direct în activitățile de la centru. Din dorința de a ajuta acești copii, am realizat că iubesc copiii și că aceasta este calea pe care trebuie să merg, calea de a deveni dascăl. În prezent sunt studentă la Facultatea de Științe Socio Umane, specializarea Pedagogia învățământului primar și preșcolar, din cadrul Universității din Oradea. Am avut și perioade dificile, mi-a fost greu, dar nu am renunțat, deoarece am crezut cu adevărat în șansele mele. Mi-aș dori ca și voi, dragi copii, să înțelegeți cât de importantă este educația, în viață, să munciți, să luptați și să credeți cu adevărat în șansele voastre. **Lidia Bogdan.**

Toate aceste sunt puse în pericol de a nu mai fi dacă nu vom reuși să susținem cheltuieli legate de funcționarea centrului.

Susținerea pentru funcționarea centrului, prin direcționarea a 3.5% din impozitul pe venit nu vă costă nimic, sunt bani pe care oricum Statul i-a luat deja în anul precedent și fiecare poate decide ce proiect poate să beneficieze de această sumă.

Cu cât ne implicăm, fiecare dintre noi, mai mult în această campanie, cu atât visul acestor copii de a putea merge în continuarea la școală se va realiza mai repede.

Pr. Olimpiu Todorean
Președinte

Atenție!!! Formularul 230 poate fi completat doar de către persoanele fizice care au realizat în anul 2018 venituri din salarii și venituri asimilate acestora, precum și venituri din pensii.

Persoanele fizice care realizează venituri în mod individual sau într-o formă de asociere pot completa Declarația 200.

Formularul 230 trebuie depus la Administrația Financiară, trimis prin poștă sau adus la sediul organizației, str. Mihai Pavel, nr. 3, de luni până vineri, între orele 8.00 – 16.00, caz în care trebuie să semnați și la punctul IV, la împuternicit. În caz contrar nu vom putea depune noi formularul dumneavoastră.

Termen limită de depunere, la Administrația Financiară: 20 iulie 2019!

CONT SPECIAL PENTRU RECONSTRUIREA PALATULUI

EPISCOPIA ROMÂNĂ UNITĂ CU ROMA GRECO-CATOLICĂ DE ORADEA

IBAN: RON – RO31BTRLRONCRT0463151401

EURO - RO78BTRLEURCRT0463151401 / USD - RO82BTRLUSDCRT0463151401

CHF - RO57BTRLCHF CRT0463151401 / GBP - RO36BTRLGBPCRT0463151401

HUF - RO91BTRLHUF CRT0463151401